

KLASSEROMSLEKSJON - DEN 14. DALAI LAMA

Hva går leksjonen ut på?

Elevene skal lære om fredsprisvinner den 14. Dalai Lama, og hvordan han brukte ikkevoldelig kamp til å etablere kulturelle, religiøse og utdanningsinstitusjoner, som har bidratt stort til å bevare tibetanernes identitet og rike kulturarv. Elevene skal reflektere over deres egen identitet, og hvordan hver av oss både er komplekse individer med mangfoldige identiteter, samtidig som de identitetene vi deler med andre forener oss. Deretter skal elevene på en «gallerirunde» i klasserommet for å se på historiske og dagsaktuelle bilder av mennesker som kjemper for retten til å leve ut sin identitet.

Læringsmål

- Elevene skal forstå hvor viktig det er å stå opp for egne og andres overbevisninger og identiteter.
- Elevene skal forstå at dialog mellom kulturer er et viktig redskap for gjensidig forståelse og toleranse.

Læremidler

- Lysbilder
- 3–5 historiske eller dagsaktuelle bilder av mennesker som kjemper for retten til å leve ut sin identitet, og for en rettferdig behandling av samfunnet sitt (se lysbildene for eksempler)
- Forstørrede bilder til «gallerirunden»
- Datamaskin med internettgang og skjerm for å vise elevene en kort video
- Elevark

Tidsbruk: 35 minutter

Lærerforberedelser før økten:

Forbered «gallerirunden» ved å velge ut 3–5 bilder som forstørres og plasseres rundt i klasserommet. Du kan bruke bildene du finner i slutten av dette dokumentet, eller la dem være inspirasjon og velge andre bilder som er mer relevante for elevenes hjemsted, pensum eller interesser.

Trinn:

1. Introduksjon (5 min)

- Presenter fredsprisvinner Dalai Lama og dagens leksjon:
 - Den 14. Dalai Lama er den religiøse lederen for millioner av tibetanske buddhister.
 - Han forsvarer en ikkevoldelig kamp for å beskytte den historiske og kulturelle arven til det tibetanske folket.

2. Introduser elevene for ideen om at vi er komplekse individer med flere identitetsmarkører:

- Del dette sitatet fra poeten Rumi: «Du er ikke en dråpe i havet. Du er havet i en dråpe.» Hver av oss er en unik kombinasjon av identitetsmarkører, historier, erfaringer, overbevisninger og verdier.
- Del en liste med identitetsmarkører som du (læreren) har laget om deg selv med elevene.
- Be elevene bruke noen minutter på å skrive en liste med «identitetsmarkører» som sammen gjør dem til unike individer. Forklar at:
 - Denne listen vil ikke være og trenger ikke være omfattende eller fullstendig.
 - Identitetsmarkører kan være kompliserte og veldig personlige, så skriv bare ned det du er komfortabel med.
 - Du skal ikke dele listen din med noen – den er kun ment for din egen personlige refleksjon.

Merknad til lærer:

Del eksempelet ditt med klassen. Identiteter kan være knyttet til familie, religion, yrke, aktiviteter, kjønn, etnisitet, samfunn, nasjonalitet, fellesskap, osv.

Pass på at elevene vet at de ikke trenger å dele listen sin med noen, og at de bare skal skrive ned identitetsmarkører som de er komfortable med å liste opp – det skal ikke være noe press på å skrive ned ting de ikke ønsker.

Eksempler på identitetsmarkører:

- Mor
- Far
- Lærer
- Datter
- Sønn
- Venn
- Forfatter
- Agnostiker
- Ekstrovert

3. Få elevene til å reflektere over identitetslistene sine hver for seg. Bruk disse spørsmålene for å lede elevenes refleksjon:

- Hvilke identitetsmarkører skrev du ned først?
- Var det lett å komme på mange identitetsmarkører, eller stoppet du opp etter noen få?

- Var det noen identitetsmarkører du nølte med å skrive opp? (Du trenger ikke å dele dette med klassen, bare reflektere over hvilke for deg selv, og hvorfor du eventuelt ikke tok dem med.)

4. Lærerstyrt undervisning (20 min)

- Forklar for elevene hva som er bakgrunnen for at de skal tenke over den unike identiteten hver av oss bærer på:
 - I dag skal vi lære om den 14. Dalai Lama, og hvordan han brukte demokratiske verktøy i kampen for retten til å leve ut sin identitet.
- Be elevene fortelle hva de allerede vet om den 14. Dalai Lama.
- Del lysbildene med klassen for å lære dem nøkkelfakta om Dalai Lamas historie og det han har oppnådd.
- Vis elevene Dalai Lamas kortfilm «Living Together»: <https://www.dalailama.com/videos/living-together>
 - Be elevene tenke på hva de tror de vil få se i filmen basert på tittelen og det de har lært om Dalai Lama
 - Spør om noen vil dele tankene sine med klassen
 - Se filmen (3 min): «Living Together»
- Når dere har sett videoen, be elevene tenke over hvilke identitetsmarkører de har til felles:
 - Minn elevene på å være omtenkssomme og ikke anta ting om andre, siden ikke alle identitetsmarkører er synlige eller kjente. Hvis det trengs, gi eksempler som «elev», «klassekamerat», «innbygger i ...», «menneske», osv.
- Få elevene til å snakke sammen to og to eller i små grupper om hvordan de forstår disse to begrepene:
 - Forkjemper
 - Tilskuer

5. Gallerirunde (20 min)

- Forklar for elevene at de skal på en liten «gallerirunde» her i klasserommet.
- Elevene skal studere fotografiene og notere ned hva de ser.
- Mens de går rundt skal elevene tenke over hvilke identitetsmarkører som er truet, og hva menneskene på bildene gjør (eller ikke gjør) med det.
- Få elevene til å gå rundt rundt i rommet i små grupper og stoppe foran hvert bilde for å fylle inn elevarket «Retten til identitet».

Merknad til lærer:

Fotografiene som er lenket til under viser en scene fra fortiden eller i dag hvor mennesker har stått opp for retten til å leve ut sin identitet. Du kan bruke noen av disse eksemplene til «gallerirunden», eller selv velge bilder som passer klassens pensum eller er mer kulturelt relevante.

- [Black Lives Matter](#)
- [Andre verdenskrig / Holocaust](#)
- [Tibet](#)
- [Borgerrettsbevegelsen i USA](#)
- [Grensen mellom Mexico og USA](#)
- [LHBTQ-rettigheter](#)
- [Kvinneres rettigheter i Tyrkia](#)

Valgfrie tillegg:

- Facing History and Ourselves-leksjon: «[Responding to Difference in Democracy](#)»
- Poesi: «Du er ikke en dråpe i havet. Du er hele havet i en dråpe.» – Rumi
 - Aktivitet: «Lag et visuelt uttrykk (tegning, digital kunst, fotografi, osv.) som viser hva Rumi mener med disse linjene.»

Lærerressurser for oppgaven:

- [Dalai Lamas nettside](#) (full av artikler, filmer, fotografier)
- [Historier om elever som står opp for en sak](#) (Facing History and Ourselves)
- [Learning for Justice](#) (rikholdig nettside med multimedia-ressurser om å lære toleranse for elever og lærere)

6. Del og reflekter (5 min)

- Be elevene om å tenke tilbake på den korte filmen til Dalai Lama som de så i starten av timen:
 - Del dette sitatet fra filmen: «Mentalt, emosjonelt og fysisk er vi like» (den 14. Dalai Lama)
- Be elevene diskutere dette spørsmålet med en medelev, eller skrive ned tankene sine hver for seg:
 - Hvordan kan vi alle være komplekse og unike individer formet av en rekke ulike erfaringer – og samtidig være så like, og så knyttet til hverandre?

